

KIZ KULESİ'nin taşıyıcı sistemi ile ilgili Dr. Haluk SESİGÜR – Prof. Dr. Feridun ÇILI (İTÜ) ve Dr. Öğr. Üyesi Ömer DABANLI (FSMVÜ) tarafından hazırlanan teknik raporlar hakkında görüş:

Kız Kulesi'nin kargir ve betonarme bölümlerinin durumu ve onarım önerileri hakkında İTÜ ve FSM Vakıf Üniversitesi uzmanları tarafından hazırlanan teknik raporlar birçok soruna ışık tutmaktadır. Genel olarak uygun bulduğumuz raporlarla ilgili görüşlerimiz özetlenerek aşağıda sunulmuştur.

1. Kulenin üst kesimindeki betonarme eklerin, korozyona uğramış olmaları ve yapısal güvenliklerinin bulunmaması nedeniyle kaldırılmaları istenmektedir. 1940'larda yapılan betonarme döşeme, merdiven ve çatının yarattıkları riskler dolayısıyla kaldırılmaları uygun bir öneridir. Sökülen ögelerin, hazırlanacak restitüsyon projesine göre, aslına uygun biçimde, ahşap kullanılarak yapılması konusundaki öneriler olumludur.
2. Kulenin doğusuna 19. yüzyılda eklenmiş olan tek katlı bölümün 1999-2000 yılı onarımı sırasında betonarme olarak yenilenmesi olumsuz olarak değerlendirilmiştir. Bu yapının geleneksel yöntemlerle yeniden yapılması önerisini olumlu bulmakta birlikte, karar vermeden önce, söz konusu yapının yıkım öncesi durumuna ilişkin verilerin rekonstrüksiyon için yeterli olup olmadığının ve şu andaki onarım bütçesinin olanaklarının gözden geçirilmesinin uygun olacağını düşünmekteyiz.
3. İTÜ uzmanlarının raporunda Kule'yi dıştan saran çelik kuşaklarla ilgili değerlendirme önemli bilimsel veriler içermektedir. Kuşaklamanın Kule'nin güvenliğine bir katkı sağlamadığı görüşü dikkat çekicidir. Böylece genel görünüşü olumsuz etkileyen çelik elemanların daha fazla beklemeden sökülüp kaldırılmasına olanak sağlanmaktadır.
4. İTÜ raporunda Kule'nin üç döşeme seviyesinden geçirilecek paslanmaz çelik gergilerle sağlamlaştırılması önerisi, duvarların birbirine bağlanması açısından olumludur.
5. Uzmanların kargir duvarların içinde yer alan ve çürümüş ahşap hatılların yenilenmesi konusundaki önerileri de dikkate alınmalıdır. Duvarlardaki boşluklarla ilgili araştırma henüz tamamlanmadığından, hatıl boşluklarının georadar incelemelerinde ne ölçüde görüldüğünü bilmiyoruz. Mevcut hatılların sıklığından hareketle, hatılların seviyeleri ve durumları hakkında ayrıntılı bilgi edinilmelidir. Hatıl yerlerinin araştırılmasından sonra, çürüdüğü saptanan hatılların yenilenmesi için empenye ahşap kullanılarak çalışmalar yürütülmelidir.
6. Geleneksel yapılarda hatıllar duvarların iç ve dış yüzleri boyunca yerleştirilir ve 'peştüvan' denilen ara bağlantılarla birleştirilirler. İTÜ raporundaki Şekil 22'deki kesitte tek bir hatıl gösterilmiştir. Bu çizim araştırmalar ışığında gözden geçirilmelidir.
7. Duvarlardaki çatlak ve boşluklara enjeksiyon yapılması önerisi olumludur. Georadar araştırmalarının boşlukların dağılımı ve boyutları hakkında ayrıntılı bilgi sağlamasıyla bu konuda daha ayrıntılı karar vermek mümkün olacaktır. Çatlakların çevrelerinin onarımı, iyileştirilmesi konusunda İTÜ ekibi tarafından önerilen plastik onarım ve yenileme önerilerinin de mevcut duvarların durumu ışığında gözden geçirilmesi uygun olacaktır. Özellikle kesme taş tekniğinde olmayan duvarlardaki çatlakların Şekil 17'de gösterildiği gibi onarılması mümkün değildir. Cepelerde görülen düşey çatlakların ayrıntılı olarak ele alınarak öneri geliştirilmesi uygun olacaktır.
8. Boşalmış derzlerin onarımında basınçlı enjeksiyon uygulanması uygun değildir. Ustaların derzleme teknikleri hakkında eğitilmesi, boşalmış derzleri duvarın sağlamlaştırılmasına özen göstererek elle doldurmaları tercih edilmelidir.

23.02.2022

Prof. Dr. Zeynep Ahunbay

Han TÜMERTEKİN
Y.Mimar

